

się dokona. Większym i świetniejszym jak mówią, będzie ona wypadkiem nad wszelkie tryumfy jakieby orężem można osiągnąć. Zwrócenie całej uwagi na ten główny cel, robi przerwę w innych działaniach i utrzymuje je jako podrzędne w niejakiem zawieszaniu.

Sam Cesarz Aleksander i z nim naród rosyjski nie zdają sobie życzyć pokoju. W piśmie swém do gubernatora Moskwy opuszczając tę stolicę, Cesarz wyraźnie wzywa naród rosyjski, żeby ostatnią kroplę krwi swęj przelał za całość państwa i on nie pozwoli na oderwanie od niego choćby najmniejszej części. W tym samym duchu odzywają się dowódcy do żołnierzy, i duchowieństwo do ludu; wszystkie ich odezwy, równie jak dzienniki petersburskie tętną wojną i niemal pogardą dla zachodu. Same klęski miasta uśmiechają się, pał, podniecają go. To wszystko nie pokój zapowiada, lecz przedłużenie walki. Rosya nierozmyslnie wywołała na się tę wojnę i ma ją. Jest ona próbą sił wielkich mocarstw zachodu, ale niebezpieczną dla niej. Mogła być z niej się wycofać bez ubliżenia sobie i bez straty; i następczo ją do tego sposobność, dziś to zapóźno. Będzie wymagano od niej wynagrodzeń, nawet materyalnych gwarancji i innych zobowiązań. Zachodnie państwa nie złożą broni dopóki najmocniejszych żądań nie otrzymają. Dla tego bynajmniej nie zwalniali szych usiłowań, owszem powiększają je. W tych dniach znowu do 6,000 nowego wojska Anglia wyprowadzi do Krymu, tudzież ostatek legii cudzoziemskiej złożonej po większej części z Szwajcarów. Francya także codziennie wędę posilków do Turcyi wyprowadzi. Załogi francuzkie z Carogrodu i innych miejsc ściągają się do Krymu, a przybywające tam wieści oddziały miejsca ich zajmują. Z Genui wysłano niedawno znaczną liczbę siły zbrojnej na uzupełnienie 25,000 wojska sardyńskiego, umniejszonego częścią przez straty w bitwie nad Czernają, a częścią przez cholere. Jeżeli Hiszpania także zdecyduje się na przystąpienie do związku, i wyszle w pomoc kontyngens 30,000 swego wojska, to razem siła zbrojna związkowa w Krymie pod koniec bieżącego miesiąca wynosiła by 250,000, lecz czyli Hiszpanie pośpieszą na ten termin, czy nie, wynosić ona będzie do 220,000 bitnego, dobrze odzianego i dobrze uprowiantowanego żołnierza. Nie długo przeto muszą w Krymie zajść ważne i stanowcze wypadki.

Nadmieniam tu cokolwiek o urzędzeniach wojskowych w Anglii, gdyż urzędzenia te wywierają wielki wpływ na ducha wojska. Według regulaminu wojskowego w Anglii kupują się stopnie oficerskie aż do pułkownika; później idą stopnie podług starszeństwa. Regulamin ten dawny, w teraźniejszej wojnie, podpadł wielkim zarzutom, przypisują mu wiele usterków w dzisiejszej kampanii; a możeby ich nie było, gdyby wojsko miało jenerałów czerstwiejszego wieku i sił. Tryb ten zagrażający w pewnej części drogę zasług i wyższemu talentom, a panujący nie tylko w wojsku, ale w marynarce, gdzie znowu fawor admirałów i ministrów admiralicy przemaga, zapewne na przyszłość będzie zmieniony, a przynajmniej znacznie zmodyfikowany. Tymczasem nie odstępować od niego dopóki parlament innego prawa nie postanowi. Już nawet od rządu samego krok ten został uczyniony i to dla wynagrodzenia czynów mężstwa pod Sebastopolem. I tak, nie nadwierając w niczem dawnego zwyczajów, wyniesiono w tych dniach trzech jenerałów na feldmarszałków, przez wzgląd na ich starszeństwo, a jenerała Simpson dowódcę wojsk w Krymie, który był tylko jenerałem dywizji (*Lieutenant General*) awansowano na stopień jenerała armii i pułkownika Windham, dzielnego zdobywcę części Strzałczanu, na jenerała majora — za ich waleczność i zasługi położone w polu. Jenerał Simpson nadto otrzymał wielki krzyż legii honorowej od Cesarza Napoleona. Między żołnierzy, którzy się dzielnością w boju odznaczyli rozdano medale. Jest to najwyższa nagroda żołnierza angielskiego, bo prosty żołnierz chyba w nader rzadkich przypadkach na oficera postępuje. Przy dobrej konducie i zdolności może on dojść do sierżanta; lecz nie może się pysznik jak żołnierz francuzki, że nosi laskę marszałkowską w tornistrze. Ta nadzieja mu na zawsze odjęta. Żołnierz angielski nie jest konskrypcyjny, lecz ochotnik; przy zaciągnięciu się bierze pewną prawem przepisaną płacę, potem pobiera żołd, i na nim aż do upłynienia lat służby musi poprzestać. Jest on prawdziwym, jak my nazywamy żołdownikiem. Nie można mu jednakże zaprzeczyć bitności i mężstwa, bo doskonale się bili w tej wojnie. Zbysła mu tylko na zdolnych nie oficerach, lecz jenerałach. Pokój czterdziestu lat trwający prócz innych mylnych urzędzeń wojskowych, nie mógł ich wykształcić na dobrych dowódców. Poznali się na tem Anglię i rząd zamierzył wielką reformę zaprowadzić w wojsku. Jak na teraz jest, to mówią o niem, że składa się z lwów pod dowództwem osłów, albo jak w ich własnym języku: „*lions commanded by asses*.” W tym mierze Anglię sami przynajmą wyższemu wojsku francuzkiemu nad swoje, gimnastyką militarną i szybkością obrótów musztry i marszu przewyższa ono wszystkie wojska.

Lord Stratford de Redcliffe, poseł angielski w Konstantynopolu, podobno będzie odwołany; mówię podobno, bo jeszcze prócz nagany przesłanej, nie nie zaszło, ale najpewniej na tem się skończy. Jest to mąż znakomity, obeznany gruntownie ze sprawą Turcyi i całego Wschodu. Przez wiele lat urzędowania swego jako poseł, wspierał rząd Sultana radą, polecał ulepszenia w handlu i finansach, był obrońcą chrześcian i wyrobił tansimat, dążący do porównania chrześcian z muzułmanami. Pilnie czuwał nad dobrém i całością Turcyi, ochraniał ją od napasliwych sąsiedzkich, i nawet teraźniejszą wojnę na jej obronę doradził. Potrzeba usunięcia męża który tyle położył zasług i mógł jeszcze nadal być podporą państwa tureckiego, mocno zakłopotana gabinet angielski. Całą winą jego jest nieszczęśliwa opryskliwość temperamentu. Sultana jak wiadomo w jego nieobecności zamianował był na ministra Mehmeta Ali,

męża swęj siostry, którego poseł angielski wielce niecierpiał i miał podobno do tego ważne powody; za powrotem swym z Krymu lord Stratford niechciał go przeto uznać, nalegając u Sultana na jego oddalenie. Przedstawienia jego i ton w jakim je czynił, miały tak mocno obrazić Sultana, że utrzymanie go na poselstwie dłużej staje się niepodobnem. Nie stanowczo w tem jeszcze powtarzam niezaszło. *Suaviter in modo fortiter in re*, jest to, czego rząd angielski od dyplomatów swych wymaga i powinien jako rząd światły koniecznie wymagać. Dostojny lord dopełnił ostatnią połowę tej maksymy jak najzaszczytniej dla siebie, lecz na nie-szczęście przepominał pierwszą. Niewskórał nie u Sultana, a narobił wielkiego kłopotu rządowi; niełatwo bowiem znaleźć kogo tak zdanego na jego miejsce. Konstantynopol jest teraz najgłośniejszym punktem na okół którego interesa świata ważą się i obracają.

Mieliśmy tego tygodnia ogłoszenie przychodu państwa z upłynionych trzech miesięcy. Zwyczajem bowiem jest co kwartał go ogłaszać przez kanclerza skarbu. Urządzenie to mądre i w kraju gdzie się tyle interesów handlu i rękodziel prowadzi, nieodbitnie potrzebne. Trzeba mieć jasne wyobrażenie o najmniejszych szczegółach, a finanse krajowe główną są rzeczą, aby w domowym gospodarstwie i spekulacjach nieodzyna zawodu i rozbić. Wykaz doходу od skarbu z kwartału kończącego się dnia 30 września 1855, w porównaniu z dohodem z tegoż kwartału roku przeszłego 1854 jest następujący:

	wzrost	—	ubytok
dochód z cła	364,423	—	
akcyza		—	266,006
dochód ze stępla		—	103,344
podatki		—	22,203
podatki z własności	1,993,590	—	
pošta		—	81,243
dobra koronne	4944	—	
dochód z różnych źródeł	33,963	—	
Ogół	2,396,920	—	472,796
Czysta przewyżka	1,924,124.		

Niedobór z stępla pochodzi z zniesienia podatku stęplowego od gazet. Ta opłata, wbrew nawet życzeniu większych dzienników, została przez rząd zniesiona, w celu zniżenia ceny gazet, aby ułatwić ich obieg i oświatę między ludem. Większość przychodu z cła pochodzi z podwyższenia cła na cukier i herbatę. Po-datek z własności wzrósł w tym jednym kwartale blisko do 2,000,000, co obiecuje na cały rok przynajmniej 7 milionów. I tak na każdą rubrykę wzrostu lub ubytku, możnaby tu dołączyć jaką uwagę i dać przyczynę; lecz w krótkości dość powiedzieć, jak to widać z tablicy, że czysta przewyżka przeszłokwartal na wynosi w ogóle 1,924,124; co na rok, jeżeli tak się utrzyma, uczyni blisko 8,000,000. Czy jestże jaki kraj inny, którego finanse stoją w tak kwitującym stanie?

Naród angielski ma tedy racją powinszować sobie tak kwitujący stan kraju. Wzrost przychodu wyższy nad niedobór, czego w obecnych okolicznościach niespodziewano się. Zjadł jawno, że wojna niezmięszyla ani handlu, ani innych zasobów kraju; niema przeto czego się obawiać, że droga na którą rząd wstąpił w zewnętrznej polityce, a którą naród potwierdził, wystawi kraj na straty, lub jego byt tak pomyślny. Nigdy nie było wojny co by tak mało wpływała na stałość handlu i na dobry byt kraju. Przy tym tak pomyślnym stanie, którego ręka nieprzyjacielska niedosięgnię ani potrafi zniszczyć, przywódcę tu słowa dziennika *Times*: „Rząd może śmiało bez najmniejszej troskliwości prowadzić wojnę. Chociaż żniwa w Europie nie wydały dostatecznej produkcji, Ameryka posiada ją pod dostatkiem, a i bez tego przy urodzaju naszego żniwa nie mamy przyczyny lękać się ani niedostatku, ani głodu, ani niespokojności. Może za półroka, po znieszeniu władzy nieprzyjacielskiej nad Dunajem, żyzne prowincje tamtejsze poczną zasilać Europę swemi produktami. Wojna której się tyle lękano i sądzono, że zwali na kraj wszystkie klęski i zniszczenie, trwa przeszło już półtora roku, a przecie tych okropności nie-widac. Wykaz powyższy przychodów jaki nawet za czasów pokoju poczytany byłby za pomyślny, powinien być dla nas teraz tem większą zachętą do trwania stale przy sprawie sprawiedliwej”. Wyciąg ten robię dla tego, aby dać poznać rzeczy jak są istotnie. Potęga Anglii jest ogromna; mierzyć się z nią i z Francją niepodobna—wojować przeciw nim, kiedy tak ścisłym przymierzem oba te mocarstwa są związane, niezawodną musi być przegrana i zguba.

Lwów 8 października. Według urzędowych raportów nadesłanych w drugiej połowie przeszłego miesiąca, pojawia się znowu zaraza na bydło w 2ch miejscach obwodu Czortkowskiego, 1 Tarnopolskiego, 3 Złoczowskiego i 2 Żółkiewskiego, ztem z końcem rzeźnionego miesiąca pokazało się w obwodzie Czortkowskim 9, w Tarnopolskim 2, w Złoczowskim 3, a w Żółkiewskim 7, razem 21 miejsc dotkniętych zarazą w administracyjnym okręgu Lwowskim.

W 21 miejscach liczących 8311 sztuk bydła, zachorowało zaś po koniec przeszłego miesiąca 1101 sztuk na zarazę, z których 216 już wyzdrowiało, 761 odeszło, 4 zabito, a 120 w chorym stanie pozostało. (G. L.)

Wiedeń 14 paźdz. Do *Gaz. uff. di Venezia* podają z Rzymu następujące szczegóły o zawartym świeżo konkordacie: Spisany on jest po niemiecku i po łacinie i składa się z 26 artykułów, których treść: Religia katolicka we wszystkich prowincjach gdzie jest panująca, będzie utrzymywana i broniąca za wszystkimi prawami i swobodami jakie jej przysługują przez święte kanony. *Placetum regium* znosi się. Stósunki biskupów ze Stolicą Apost. w sprawach duchownych, stósunki biskupów z duchowieństwem swoim i ludem, instrukcje i rozporządzenia ich w rze-

czach duchownych są wolne. Biskupom jedynie i bez ograniczenia przyznana jest moc mianowania swoich wikaryuszów i radców, udzielania poświęcenia lub odmawiania go tym, których za niegodnych uznają, zakładania i podziału probostw, nakazywania publicznych modłów, zwoływania synodów, ogłaszania listów pasterskich i ordonansów, zakazywania ksiądek niebezpiecznych. Biskupom powierzone jest w zakładach naukowych publicznych i prywatnych wychowywanie religijne młodzieży, nadzór nad nauką religii; wszystkie katolickie szkoły elementarne oddane są pod zarząd inspektora duchownego. Biskupi mianują katechetów, a bez ich upoważnienia niewolno nikomu wykładać teologii św. i prawa kanonicznego. Według norm kanonów i przepisów koncilium trydenckiego, sędziowie kościelni sędzić będą sprawy kościelne, a do sędziów świeckich należeć będą sprawy małżeństwa jedynie pod względem cywilnych skutków tego Sakramentu. Biskupi mają zupełną moc karania duchownych przekraczających przepisy karności kościelnej i naznaczania kar na naruszających prawa kościelne; gdy tymczasem sądy świeckie mają jedynie sędzić w sprawach cywilnych i zbrodniach przez księży popełnianych; wszelako pod względem tych ostatnich zdanie biskupa poprzednie zasięgnięciem być ma. W wiezieniach księża odłączeni będą od zbrodniarzy świeckich; nietykalność kościołów utrzymaną będzie o ile się to zgadza z bezpieczeństwem publicznym. Kwestye świeckich osób w przedmiocie patronatu, świeckie sądy rozstrzygać mają. Ustne lub piśmienne szkalowanie religii katolickiej, liturgii św., tudzież biskupów i kapłanów cierpieniem nie będzie. Przy prezentacji nowych biskupów do Stolicy Apostolskiej, zdanie biskupów prowincyi będzie zasięgnięte. Biskupom przyznane są wszelkie prawa nad seminarjami, przeto wyłączenie przysługuje im moc mianowania rektorów, profesorów i nauczycieli; proboszczo obierani będą przez konkurs, pierwsze godności w kapitułach katedralnych rozdaje Stolica Apost., jeżeli prawo patronatu nie zachodzi, na inne Cesarz mianuje, prócz tych, które również wypływają z prawa patronatu lub zastawione są do wolnego nadania biskupów. Cesarzowi przyznane jest prawo mianowania na wszystkie kanonie i probostwa oparte na prawie patronatu, gdzie takowe wypływa z funduszu religijnego lub naukowego, pod warunkiem, że jeden z trzech przedstawionych przez biskupa mianowany będzie po odbyciu poprzednio konkursie. Stolica Apost. ma zupełną moc za zezwoleniem Cesarza zakładania uowych dyecezyj i nowych podziałów ich. J. C. Mość bierze na siebie obowiązek zaopatrzenia probostw kongregacji gdzie takowa dotychczas nie jest wystarczająca. Prawo tyczące się dóbr kościelnych wykonywane będzie podług przepisów instytucji kanonicznych, a co się tyczy posiadania, wydane będą takie normy jakie kanony przepisują. Zakonom przysługują się wolność związków z przełożonemi swemi w Rzymie rezydującymi; ci ostatni mają w zupełności prawo zwiedzania klasztorów w monarchii i wydawania okólników pod względem karności itp.; zakony duchowne mają prawo otwierania nowicyatów, biskupi w porozumieniu się z rządem zakładania nowych klasztorów męzkich i żeńskich. Własność Kościoła jest uznana za świętą i nietykalną, i tenże zostawiony jest w zupełnym prawie nabywania onej. Bez pośrednictwa Stolicy Apost. nie może być zniesionem lub sprzedanem; prawa biskupów pozostają zawsze nienaruszone. Dobra kościelne administrowane będą podług przepisów kanonicznych; w celu administrowania beneficjów wakujących naznaczoną będzie komisya męszana. Prawo pobierania dziesięciny gdzie takowa jeszcze istnieje, utrzymano jest; tam zaś gdzie istnieć przestała, J. C. Mość obowiązuje się przekazać dotację z warunkiem obciążającym. Wszystkie sprawy niniejszym konkordacie nieobjęte uporządkowane będą według nauk Kościoła i panujących urzędzeń uznanych przez Stolicę św. Konkordat ogłoszony będzie jako prawo publiczne na wieczne czasy, a wszelkie ustawy i unowiesione, które dotychczas ze względu na sprawy kościelne obowiązywały w państwie.

J. C. K. Mość dozwolił radcy dworu bar. Hammer Purgstall przyjąć i nosić oznaki orderu Medziedzie udzielonego mu przez Sultana.

Gratz. Ztg donosi, że J. C. Mość raczył podpisać konsens na przywilej kolei żelaznej z Gradcu do Köflach.

Z Ischl donoszą, że J. C. Mość wróci do Wiednia 17go b. m.

JExc. Minister skarbu bar. Bruck wrócił w sobotę wieczór z Ischl, gdzie NPanu przedstawiał operacje finansowe przez siebie zamierzone.

Patent cesarski rozpisujący podatki na rok skarbowy 1856 zaczynający się z dniem 1 listopada r. b. podpisany miał zostać przez J. C. Mość w Ischl d. 30 września. Według takowego, podatek gruntowy, domowy, zarobkowy wraz z dodatkami do tych podatków ma być przedewszystkiem wybierany w wysokości zeszłorocznej i wedle przepisów w r. z. obowiązujących. J. C. Mość zastrzegł sobie jednakże, że w podatkach stałych zaprowadzone będą w ciągu 1856 r. zmiany jakie się okażą potrzebne.

Według *Korespondencji autogr.* Jego Cesarska Wysokość Arcyksiążę Albrecht za kilka dni wyjechać ma do Włoch w celu zupełnego przyścia do zdrowia po długiej i ciężkiej chorobie. Arcyksiążę zjechać się ma z siostrą swoją królową Maryą Teresą. Nieobecność jego potrwać ma 6 tygodni.

Rząd austriacki położył konfiskatę na dobra klasztorów piemonckich w Lombardyi leżące. Niektóre dzienniki francuskie powstają przeciw temu i przepowiadają nowe zakłócenia między gabinetami wiedeńskim i turyńskim. Wszelako Austria była tu w swoim prawie. Rząd piemoncki zniosłszy klasztorzy i zabrawszy ich posiadłości na skarbu, nie może

zakonników przy życiu będących zostawiać bez funduszu, płacić im przeto roczną rentę z dóbr, których część leży w Lombardyi. Przynajmniej miał zamiar na ten cel obrócić dobra klasztorne w Lombardyi. Rząd austriacki przeszkodził temu, albowiem po zniesieniu klasztorów uznał, że dobra te niemając właściciela, przechodzą na własność państwa w którego granicach leżą. Podobnie postąpił sobie Piemont kiedy Cesarz Józef II zniósł klasztorzy; rząd piemoncki zabrał wtedy dobra klasztorów austriackich w granicach Piemontu leżące.

Gaz. Tryestska pisze 11go: Dla zapobieżenia brakowi pieniędzy, władza miejska zapomogła *Monte civico*, a przytem skarbu państwa otwarł kredyt miliona zlr. dla stanu kupieckiego w celu dyskontowania weksli, za zaręczeniem i pod zawiadostwem deputacyi giełdowej.

Pogłoska krąży w Wiedniu, że w miejsce lorda hr. Westmorelanda przeznaczony będzie poseł w Wiedniu lord Redcliffe, który ma być odwołanym z Konstantynopola. *Ost-Deutsche-Post* nie przywiązuje wszakże do tej pogłoski żadnej wiary. Inna pogłoska naznacza następcą po lordzie Westmoreland lorda Granville.

Kor. Austr. pisze: W moc najwyższego postanowienia z d. 28 sierpnia r. b. wyjaśniono na nowo powinność noszenia przez urzędników rządowych żałoby dworskiej w ten sposób że takowi zgodnie z przepisami dla armii żałobę w pierwszej i drugiej klasie zawsze winni nosić, jeżeli występują w mundurach; w trzeciej zaś wtedy tylko, jeżeli żałoba noszona jest po jakim członku najjaśniejszego domu cesarskiego, tak w służbie jak i po za służbą; w innych przypadkach 3ej klasy, tudzież w obu pierwszych tylko po za służbą ma być przywdziewana.

Messag. di Modena zbija w dłuższym artykule mniemanie, jakoby drożyzna w księstwie Modenskiem była skutkiem związku celnego z Austrią.

Z powodu najwęższej operacyi finansowej w Wiedniu, ministerjalny pruski organ *Zeit* napisał artykuł, w którym wyraża obawę swoją, aby giełda berlińska nie została zalana obcemi papierami „nie większą mającemi pewnością, aniżeli rozmaite papiery, jakie przez pewien czas na giełdzie berlińskiej były przedmiotem gry giełdowej.” Dziennik ten ostrzega kapitalistów pruskich, aby się niewdawali w przedsiębierstwa w Austrii, czemu bynajmniej dziwić się nie należy, ani nawet brać za złe, że dziennik pruski przeciwnym jest wszelkim finansowym operacyom, któreby wyprowadzić musiały znaczne kapitały zagranicę. *Zeit* wzywa nawet rząd, aby zastosiował do papierów austriackich prawo o przedsiębierstwach akcyjnych i pożyczkach zagranicznych wydane w r. 1844, głównie o ile pomniemy, przeciw bankom turyńskim, w obawie aby targi pieniężne w kraju nie ogołacać. W tym samym również celu wydano w r. z. prawo zabraniające obiegu monety papierowej zagranicznej w sztukach niżej 10 tal. imiennej wartości.

Francya.

Monitor podaje na czele części swęj nieurzędowej:

Szczęśliwi jesteśmy mogąc zapewnić, że Jój Ces. Mość znajduje się w 5ym miesiącu swęj brzemienności. Zdrowie Jój C. Mości jest wyborne.

Tenże sam dziennik mówi następnie: Brzemienność Cesarzowej będąc dla Francyi przedmiotem ukontentowania, obudza w niej wdzięczność dla Opatrzności. Pomyślny ten wypadek, wróżyący Cesarzowi spełnienie szczęścia którego jedynie niedoznawał w pożytku domowym, jest nową rekojmnią trwałości naszych instytucyj. Każdy z nas wznosić będzie dziękczynne modły do nieba i prośby o zachowanie zdrowia Cesarzowej i spełnienie nadziei kraju.

Piszą z Turynu 6go października do *Monitora*:

Król zbyt jeszcze jest cierpiący, iżby mu lekarze pozwolili iść do siebie w podróż do Paryża w epoce pierwotnie oznaczonej. Wyjazd jego według wszelkiego podobieństwa, odwlecze się aż do otwarcia Izby i zaledwo około połowy listopada lub w pierwszych dniach grudnia Jego K. Mość uskutecznić będzie mógł swój zamiar, do którego przywiązuje wagę, i którego odroczenie jest mu nieprzyjemnem.

Hiszpania.

Gazeta Madrycka z 4go października podaje wykład obejmujący powody projektu do prawa ustanawiającego w liczbie 70,000 ludzi siłę stałej armii na rok 1856. Wykład ten nadmieniuwszy o potrzebie utrzymania armii dla przygaszenia powstania karlistowskiego, następnie się wyraża:

Co do przyszłości (bliższej lub dalszej), innego rodzaju względy zajmować winny naszą uwagę. Wojna wschodnia, zamajając ogólną sytuacyę Europy stać się może, jeżeli jeszcze nie jest, wypadkiem który spłacie z sobą politykę i interesa Hiszpanii.

Państwo to odległym jest wprawdzie od teatru owej wojny olbrzymiej, lecz ponieważ jego granice są równe a odległości dziś uchylił już skrócił postęp oświaty i nowych wynalazków, zetknięcie przeto bezpośrednie i nieuchronne istniejące obecnie pomiędzy wszystkimi ludami, czyni niemożliwym lub szkodliwym zupełne odosobnienie się jednego z nich, szczególnie gdy sprawa, którą zewnątrz o-ręż rozstrzyga obejmuje zasady mające ścisły związek z warunkami jego własnego bytu.

Wojna wschodnia w razie gdyby nie miała być na przyszłość wojną ogólną, przeznaczoną do złączenia różnych form rządów istniejących według pojęcia strony zwycięskiej i do rozczłonkowania, zwiększania lub tworzenia narodowości, niemniej jednak interesuje nowszą Hiszpanią, jak niegdys in-

Frzyjechali od d. 13 do 15 października.
HOTEL POLERA. Holubowska Elizabeta, Morawicka Antonina z Ruskiej wsi. Berger Józef półkownik, Br. Piret kapitan z Galicyi. Hr. Walis major, Teresa Braunecker Schöfer z Wiednia. Szymanowski Maurycy właśc. dóbr z córka, hr. Walis żona majora z Dreżna. Konopka Ksawery właśc. dóbr z żoną z Skotnik. Hr. Golu-chowski Stanisław właśc. dóbr z Paryża. Br. Liebenberg kapitan z Tarnowa.
HOTEL DREZDEŃSKI. Feliksa Czaban żona urzędu-ze Lwowa. Edelsbacher de Gyrok porucznik z Mołdawii. Emil hr. Palffy porucznik, Edward Foldwary porucznik z Tarnowa. Krzewski Antoni obywat., Hubicki Stefan wł. dóbr z Polski.
HOTEL ROSYJSKI. Alojzy Rybicki krajowy adwok., Aleksander Kościński c. k. naucz. gimnaz., Gustaw Keller z Lwowa. Aleksander Satarowski agronom z żoną z Wiednia. Honor. księż. Lichtenstein z córka z Pragi. Antoni hr. Kownacki c. k. nadpor. z Pragi. Anna So-sińska żona urzędnika rosyjskiego. Pelagia Zalewska z matką z Król. Polskiego. Józef hr. Drohojewski właśc. ziemski z Wiednia.
HOTEL SASKI. Aleksander Sękowski z żoną posiad. dóbr z Dreżna. Karolina Stanowska z córkami dziedz. dóbr z Polski. Henryka Wychowska posiad. dóbr z Wiednia. Franciszka Szymańska dziedz. dóbr z Galicyi. Hi-polit Wiesiołowski posiad. dóbr, Marya Nowosińska dziedz. dóbr z Wrocławia.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.
 Gdańsk 11 paźdz. Od ostatniego sprawozdania nasze-go żądna w handlu zbożowym nie zaszła zmiana. W An-glii dowozy tak krajowe jak zagraniczne były szczupłe, a wystawione próby zwłaszcza w gatunku lepszym po najniższych odczytali cenach. Na starą pszenicę było więcej żądania i pełny szynling na kwartę płacono dro-żej, obrót jednak w ogólności był ograniczony, raz dla cen ogromnych spekulacyi odstręczających, to znowu z po-wodu coraz więcej uciskającej Anglii rzadkości i drogo-ści kapitałów.
 W ostatnim tygodniu przybyło na targi Londyńskie:
 pszen. jęczm. owsa bobu siem. mąki
 z kraju 10,186 1699 9,295 804 — 33,407
 z zagr. 3,490 480 4,141 2,212 — 12,662
 Na targach prowincjonalnych szkockich i irlandzkich więcej jak w Londynie było ożywienia i ceny trzymały się wyżej.
 We Francji z powodu jednoczesnego przybycia mno-gich ładunków ze zbożem amerykańskim targi nieco osłabły. Zniżenie jednak było małowazne.
 W Holandji, Belgii i całych Niemczech ceny są o-gromne lecz obrót ograniczony, bo kryzys finansowa ogólnie czuć się daje, spekulanci zatem podwojone w opera-cjach swoich spotykają utrudnienia.
 Na naszej giełdzie żadne transakcyjne nie miały miejsca. Próbkę świeżo w najgorszej wadze i kondycji przycho-dzą, bo tegoroczna pszenica waży w ogólności od 105 do 116 tylko funtów. Żyto jest cięższe i piękniejsze w przeszłym tygodniu płacono korzec do 50 złp. Obecnie dla większych dowozów ceny od 3 do 4 złp. usu-nęły się.
 Pogodę mamy piękną i czas jak na porę roku ciepły.
 W ciągu tygodnia Turu przebyło pszenicy łaszt. 77, siemienia lnianego 77, belek sosnowych 11,379, dębo-nych 1389, bali 256 łaszt., klepek 42, łoju cent. 357, konopi cent. 1341.
 Kursa zamian: Hamburg 45. — Amsterdam 101 — Paryż — Londyn 199 1/2.
Aleksander Makowski & Comp.

WYKAZ
 zmarłych starozakonnych na Kazimierzcu od dnia 30 do 10 października 1855 włącznie.
 635. Führer Estera żebrażka lat 45 na cholere.
 636. Abramowicz Izaak sierota 5 mies. mający na wy-schnięcie ogólne.
 637. Monscheina Mojżesza posługacza syn bezimienny 5 dni życia mający na osłabienie ogólne.
 638. Schwenk Sara Schejdel żona Süssla kuglarza lat 63 na puchlinę wodną klatki piersiowej.
 639. Priwer Szajne syn Charkla wyrobn. 9 mies. mający na biegunkę niszczącą.
 640. Frejlich Rela żona Lazara spekulanta lat 30 na gruźlicę płuc.
 641. Birnbaum Rachel żona Mordkiego faktora lat 60 na tyfus.
 642. Kronegold Abraham syn Izaaka Seliga faktora 6 tygodni mający na konwulje.
 643. Aryan Sara Mindel córka Chajma kuśnierza lat 3 na puchlinę ogólną.
 644. Rimler Rajzel żona Chiela parasolnika lat 33 na gruźlicę płuc.
 645. Piller Izrael Markus syn Abrahama faktora 17 dni mający na zapalenie kiszki.
 646. Silberberg Ester córka Abrahama szynkarza lat 3 na zapalenie płuc.

URZĘDOWE.
Kundmachung. (3)
 [N. 23,135.] Zur Besetzung der an der k. k. Kra-kauer Jagellonischen Universität erledigten Professur für Pastoral-Theologie und Homiletik womit ein Jahrgelt von 4000 fl. pol. ober 952 fl. 22 3/4 kr. CMze verbun-den ist, wird in Folge Erlasses des h. k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 12. Juli 1855 Z. 9416 an den Hochschulen zu Wien, Lemberg und Krakau eine durch zwei Tage andauernde Concurs-Prüfung, und zwar am 10. und 11. Dezember 1855 abgehalten werden.
Antoni Kłobukowski Redaktor odpowiedzialny.

Diejenigen welche sich dieser Concursprüfung zu un-terziehen gedenken, haben in ihren, zum Wenigsten drei Tage vor der besagten Prüfung beim betreffenden theo-logischen Lehrkörper zu überreichenden, an das hohe k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht zu richtenden Gesuchen, um die zu besetzende Lehrkanzel, sich über Geburtsort, Alter, Religion, Stand und zurückgelegte Fa-cultätsstudien, so wie über die Erwerbung der theologi-schen Doctor-Grades, ferner über ihre Sprachkenntnisse, allenfalls schon geleisteter Dienste, über ihr sittliches und in jeder Beziehung vorwurfsfreies Verhalten, insbeson-dere aber über die vollständige Kenntniss der Landes-sprache auszuweisen, und die bereits früher für andere Lehrkanzeln etwa abgelegten Concurs-Prüfungen wie auch die allerfälligen literarischen Arbeiten und dergleichen, in den Competenzgesuchen anzuführen, und die Angaben zu belegen. K. k. Landesregierung.
 Krakau am 2ten October 1855.

Obwieszczenie.
 Celem obsadzenia katedry teologii pastoralnej i homi-letyki przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim zawakowa-nej, do której przywiązana jest roczna pensja złotych polskich 4000 czyli złotych reńskich 952 krajc. 22 3/4 kon. monetą odbędzie się w skutek reskryptu wysokiego c. k. Ministerstwa wyznai i oświecenia publicznego z dnia 12 lipca 1855 N. 9416 w uniwersytetach w Wiedniu, Lwowie i Krakowie examini konkursowy przez dwa dni trwaj mający a mianowicie w dniu 10 i 11 grudnia 1855.
 Życzący examini temu się poddać, mają w podaniach swych o powyższą katedrę przynajmniej trzy dni przed wspomnianym examinem do właściwej teologicznej korpo-racji wnieść się mających, do wysokiego c. k. Minister-stwa wyznai i oświecenia publicznego stylizowanych, wy-kazać się z miejsca urodzenia, wieku, religii, stanu i ukończonych nauk, tudzież z uzyskanego stopnia Doktora Teologii, następnie z posiadanych języków, już pełnionęj służby, z moralnego i w każdym względzie nieskazitelne-go prowadzenia się, szczególnie zaś z zupełnej znajo-mości języka narodowego i examina konkursowe już pier-wiej na inne katedry składane, tudzież wszelkie literackie prace i tén podobne w podaniach swych przytoczyć i przy-toczone dowodami poprzeć.
 Z c. k. Rządu krajowego.
 Kraków dnia 2 października 1855.

Lizitations-Ankündigung.
 [N. 32,139.] Vom Magistrate der k. Hauptstadt Kra-ku wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Lieferung der Fourage Artikel für die städtischen Pferde und des Lagerstrohes auf die Zeit von 1ten November 1855 bis Ende October 1856, am 22. October 1855 im Magistratsgebäude beim IV. Departament um 10 Uhr Vormittags eine Versteigerung abgehalten werden wird. Der Ansurfspreis beträgt: für 1. Koretz Haber 5 fl. 2 1/2 kr., 1. Zentner Heu 59 3/4 kr. und für 1. Zentner Stroh 1 fl. 1/3 kr. CMze. Das Vadium beträgt: 200 fl. CMze. Schriftliche Offerten werden auch angenommen. Die Lizitationsbedingungen können in Bureau eingesehen werden.
 Krakau am 6ten October 1855.

Ogłoszenie Licytacji.
 Magistrat król. głównego miasta Krakowa podaje do powszechnęj wiadomości, iż celem dostawy furazów dla pociągów miejskich i słomy na czas od 1go listopada 1855 do końca października 1856 odbędzie się w dniu 22 października 1855 w gmachu Magistratu w bieżce IV. departamentu o godzinie 10ej przed południem publiczna licytacja. Na pierwsze wywołanie ustanawia się cena w kwocie za 1 korzec owsa 5 fl. 2 1/2 kr., za 1 cent. siana 59 3/4 kr., za 1 cent. słomy 1 fl. 1/3 kr. m. kon. Vadium wynosi 200 fl. m. kon. Deklaracje piśmienne będą także przyjmowane. Warunki licytacji mogą być przejrzanymi w bieżce IV. departamentu.
 Kraków dnia 6 października 1855. (1253--3)

Licitation-Ankündigung.
 [N. 32,149.] Vom Magistrate der k. Hauptstadt Kra-ku wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Verpachtung des in der Kazmierzer Israeliten-Gemeinde zu Gunsten des Gemeindefondes eingeführten Aufschlags von Koscher-Fleisch und Geflügel auf die Zeit von 1ten November 1855 bis 31ten October 1856 am 22 Okto-ber 1. J. im Magistratsgebäude bei dem I. Magistrats Departament um 10. Uhr Vormittags eine Versteigerung abgehalten werden wird. Der Ansurfspreis beträgt 15,305 fl. CMze. Vas Vadium beträgt: 1530 fl. CMze. Schriftliche Offerten werden auch angenommen. Die Lizitationsbedingungen können in Bureau des I. Magistrats Depar-tements eingesehen werden.
 Krakau am 4 October 1855.
Ogłoszenie licytacji.
 Magistrat król. głównego miasta Krakowa podaje do powszechnęj wiadomości, iż celem wypuszczenia w przed-siębiorstwo poboru koszernego żydowskiego od mięsa i drobiu w gminie starozakonnych Kazimierskich na fundusz gminy zaprowadzonego na czas od 1go listopada 1855 do 31go października 1856 odbędzie się w dniu 22im października r. b. w gmachu Magistratu w bieżce Igo departamentu o godzinie 10ej przed południem publiczna licytacja. Na pierwsze wywołanie ustanawia się cena w kwocie 15,305 fl. m. k. Vadium wynosi 1530 fl. m. kon. Deklaracje piśmienne będą także przyjmowane. Warunki licytacji mogą być przejrzanymi w bieżce Igo departamentu Magistratu.
 Kraków dnia 4 października 1855. (1254--3)

Licitation-Ankündigung.
 Am 16. d. M. Vormittags 10 Uhr werden am Castelpalze in Krakau 32 Stück Fuhrwesens-Pferde ad licitando an den Meistbiethenden veräußert werden.
 (1268--3)

Inseraty.
 Die (1-3)
Maschinenfabrik
 von
BORROSCH & JASPER
 in Prag

erlaubt sich hierdurch ihrer in letzter Zeit bedeutend vergrößerte Fabrik zur Herstellung aller landwirthschaftlichen Maschinen, Dampfmaschinen, Brückenwagen, Dezi-malwagen und Ackergeräthe bestens zu empfehlen.
 Namentlich:
 Dreschmaschinen sammt Göpel für 4 Pferde zu 800 fl. CM. dto dto dto " 2 dto " 600 "
 Hensmansche Handdreschmaschinen mit allen neuen Vervollkommungen zu 200 "
 Mehlmühlen mit Seidengaze-Cylinder zu 300 "
 Hand-Mehlmaschinen mit vertikalen Steinen zu 200 "
 Schrotmühlen dto dto dto " 120 "
 Albansche Säemaschinen mit allen neuen Ver-besserungen für 12 Fuss Säebreite zu 150 "
 Albansche Säemaschinen mit allen neuen Ver-besserungen für 8 Fuss Säebreite zu 130 "
 Garretsche Drillsatmaschinen zu 450 "
 Malzquetschen für Handbetrieb-Kartoffelquet-schen zu 150—200 "
 Brückenwagen für 120 Ctr. Belastung zu 700 "
 Herr **Anton Hoelzel** in KRAKAU übernimmt alle Bestellungen.

NAUKA TAŃCA.
 Nijez podpisany niniejszem uwiadamia Szanowną Pu-blicznosc, ze naukę tańca gruntownie posiada i ze tako-wego udzielając tak młodym jako dorosłym, w 6ciu go-dzinach mianowicie (podług wyboru godzin) wyczyć mo-że: a to tańców francuskich, mazura, polki mazura i tym podobnych. Adres: do kancelaryi teatralnej.
 unizony
Ferrand baletmistrz c. k. teatru.
 (1247-2-3)

Tanz Unterricht.
 Einem hochverehrtem Publicum zeige ich hierdurch er-gebenst an, dass ich gründlichen Tanz Unterricht sowohl Erwachsenen als Kindern, in der kürzesten Frist von 6 Stunden und zwar in den beliebtesten und modernen Tän-zen, als: Französischen, Mazurek's, Polka-Mazureks und so weiter (nach gefälliger Zeitwahl) zu erteilen im Stan-de bin. Adressen beliebe man in das Theater-Bureau gelangen zu lassen.
Ferrand,
 Balletmeister am k. k. Theater in Krakau.

Na dniu 6go października r. b. zgubiono kwit c. k. Banku Filialnego zastawionych obligacyi na imię Romana Włodek wystawiony, uprasza się więc, ktoby takowy znalazł, zgłosić się na mały Rynek pod Nr. 678, gdyż i tak oprócz prawego właściciela nikt inny z niego użytku mieć żadnego nie może. (1241-1-3)

Konofal bardzo zręczny w swym zawedzie, służący długo przy c. k. kawale-ryi życzy sobie znaleźć odpowiednią posadę w jakim zna-cznym dworze. Podejmuje się także objąć kuźnią, gdyż w wyrobach kowalskich biegłym jest. Bliższa wiadomość w administracyi „Czasu.“ (1275-1-3)

(7-21)
Mydła Lekarskie
 najstarszemu i najdokładniejszemu przyrządzone na zasadach chemiczno-farmaceutycznych, sprawdzone najpomyślniejszemi skutkami wieloletnich umiejętnych rozbiórów i praktycznych zastosowań, zalecają się jako najniezawodniejsze pp. Lekarzom i Publicznosci w następujących 12 rozmaitych rodzajach:
 Sztuka wras z opisem kosztuje mon. kon. kr.
Mydło z jodkiem potassu w zółtach czyli skrofalach 32
Mydło grafitowe w zastarzałych chorobach skórnych 20
Mydło terpentynowe w porażeniach 20
Mydło benzoosowe w szorstkości skóry 23
Mydło kamforowe w gościcu (rheumatismus) 20
Mydło z jodkiem siarki w zastarzałych ospykach 27
 Zależające się opisy zawierają rozmaite sposoby najwłaściwszego użycia tych środków pomocniczych, jak niemniej podane są w nich rozliczne sposoby onych spotrzebowania, do czego postać mydła jako najpraktyczniejsza pozwala podnieść sprawdzoną ich skuteczność, gdyż forma mydła nie tylko ułatwia pacjentowi użycie środków zewnętrznych tyle skuteczných, ale i Lekarzowi nastęca zastosowanie daleko powszechniejszych i działalnieszych środków.
MYDŁA LEKARSKIE sprzedawane są tylko w tabliczkach 2 1/4 uncjy ważących i po obu koń-cach opatrzone są etykietami urzędownie deklarowanemi, tudzież pieczętką jak obok. **Jedyny skład na KRAKÓW** w aptece **A. Aleksandrowicza** pod Złotą Głową w Rynku N. 238, we LWOWIE w aptece **Fr. Tomanka** i w **STANISŁAWOWIE** w aptece **Jana Tomanka**.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

Dnia	Godzina	Wys. bar. w lin. par. przy 6° Reaumur.	Star. ciepl. podług Reaumur.	Wilgotn. powietrza względna	Kierunek i natężenie wiatru	Stan nieba	Zjawiska napowietrzne	Zmiana ciepł. w ciągu dnia
13	2	325 60	+ 9 8	72 4	zachodni mocny	pochmurno		od 40 do 60
10	3	27 06	+ 8 0	88 8	" słaby	pogoda z chmurami	deszcz	+ 10
14	6	327 82	+ 8 3	90 8	" "	pochmurno		+ 10
2	3	28 11	+ 12 1	74 8	zachodni "	"		od 30 do 60
10	3	27 50	+ 9 2	84 9	pl. wschodni "	"	deszcz	+ 10
15	6	325 78	+ 7 8	91 9	" "	pogoda z chmurami		+ 10